

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechi 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secțiuni-uite*: Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Colonel Păianu și alții.

Curtea de apel din București, secțiunea IV: Silvia H. Aslan cu Primăria Capitalei și Societatea de mașini de cusut „Singer”.
Judecătoria ocolului 4 București: Ștefan Vlădescu cu Doctorul A. Rămureanu.

JURISPRUDENȚA STRAINĂ. — *Tribunalul civil din Rodéz (Aveyron)*. — Observațiune de D. Alexandresco.

Cronica judiciară: Redeschiderea tribunalului din Paris de Grigore Puricescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela 16 Mai 1913

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Colonel Păianu și alții

PERIMARE. — ACT ÎNTRERUPĂTOR DE PERIMARE. — ACT DE PROCEDURĂ CU CARACTER CONTRADICTORIU. — ART. 257 PR. CIVILĂ.

PERIMARE. — ACT CU CARACTER CONTRADICTORIU. — CERERE DE FIXARE DE TERMEN. — PLATA GITATIILOR. — NEEMITEREA LOR DE PORTĂREL. — ÎNTRERUPEREA PERIMAREI. — ART. 257 PR. CIVILĂ.

PERIMARE. — INDIVIZIBILITATE. — ART. 257 PR. CIVILĂ.

1° Prin act intrerupător de perimare în sensul art. 257 pr. civilă, se înțelege orice act de procedură făcut de partea interesată cu caracter contradictoriu.

2° Cererea de fixarea unui termen de judecată urmată de plata taxei citațiunilor constituie un act de procedură cu caracter contradictoriu în

sensul art. 257 pr. civilă, de oarece prin aceasta partea își manifestă voința de a nu abandona procesul și de a-l pune în stare de judecată, iar dacă din cauza neglijenței sau refuzului portăreilor citațiunile nu au fost scoase, acest fapt nu poate să privească pe partea interesată întrucât faptul emiterii citațiunilor nu depinde de dânsa.

3° Instanța formând un tot indivizibil oricare ar fi obiectul litigiului, urmează că și peremțiunea instanței este indivizibilă, așa că dacă peremțiunea a fost întreruptă în privința unuia dintre coreclamanți sau cointimați, ea nu poate fi cerută contra vreunui din coreclamanți nici câștigată în favoarea vreunui intimat.

No. 8. — Casată, în urma recursului făcut de Ministerul Agriculturii și Domeniilor, decizia No 150 din 1912, a Curții de apel din Galați secția I, dată în proces cu colonel C. Păianu și alții.

S'a citit raporturile făcute în cauză de d-nii consilierii I. Cerkez și G. Stoicescu.

S'au ascultat d-l avocat St. Dumitrescu, pentru recurență, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Matei Iosefache în combateri și d-l procuror-general Sc. Popescu în concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Exces de putere, violarea și greșita interpretare a art. 257 din procedura civilă.

«In adevăr, Curtea de apel din Galați, arătând în considerentele sale, că Statul în acest proces a fost de

o neglijență culpabilă civilmente, pentru că nu s'a supus deciziunii ei, de a arăta numele moștenitorilor moșnenilor încetați din viață, care se află coproprietari în indiviziune cu Statul în moșia Porceni din județul Gorj, și care fuseseră citați la prima instanță și prin urmare căutând să sprijine această neglijență culpabilă a Statului pe împrejurarea că are la dispozițiunea sa tot felul de agenți administrativi și financiari pentru ca de aci să ajungă la concluziunea finală a perimării apelului făcut de Stat în contra sentinței tribunalului Gorj No. 235 din 1905, comite un învederat exces de putere și în același timp violează și interpretează greșit art. 257 pr. civilă, de oarece Curtea de apel din Craiova, suspendând procesul în ziua de 17 Septembrie 1909, și în urmă fiind redeschis după cererea Statului în ziua de 2 Noiembrie 1910, cu plată de citațiuni, obligațiunea impusă de lege părții apelante, în speță, Statul, prin art. 257 pr. civilă, a fost îndeplinită, de oarece prin plata citațiunilor Statul a manifestat în mod evident și neîndoios intențiunea de a nu abandona judecata procesului, făcând cu acest mijloc un act întreruptiv de peremțiune.

«Singur refuz din partea agentului judecătoresc de a emite citațiuni, nu justifică cătuși de puțin perimarea apelului Statului, pe motiv că nu s'a dat indicațiuni de părțile care trebuiau citate în proces. În ipoteză contrarie, dacă agentul judecătoresc ar fi emis citațiuni numai pentru părțile cunoscute în proces, între care se afla și reclamanta d-na Estera Djuvara, desigur că onor. Curte de apel nu s'ar fi putut opri la soluțiunea la care s'a oprit și, în fața unei citațiuni emise, ar fi dat adevărata soluțiune legală, respingând cererea de perimare, întrucât se găsea în fața unui act de procedură cu caracter contradictoriu».

Având în vedere că, din decizia supusă recursului rezultă că ministerul domeniilor făcând hotărnicia moșiei Porceni din județul Gorj, pe care o stăpânea în indiviziune cu moșnenii Porceni și ridicându-se contestațiune la această hotărnicie din partea d-nei Estera T. Djuvara, locot.-colonel C. Paianu și Lucia Demetriade, contestația a fost admisă de tribunalul respectiv prin sentința cu No. 285 din 1905;

Că Ministerul Domeniilor atacând cu apel hotărnicia tribunalului, Curtea de apel secția I din Craiova, după cererea Statului, a dispus să fie citați în cauză și moșnenii Porceni cavedălmași și;

Că, după mai multe amânări pentru diverse motive, între care și acela că ministerul nu a indicat numele moștenitorilor moșnenilor Porceni, ce urma a fi citați în proces ca covedălmași, Curtea de fond, la 17 Septembrie 1909, a suspendat judecarea procesului; că, la 2 Noiembrie 1910, Statul a cerut redeschiderea dosarului și scoaterea citațiunilor pe comptul său, pentru toate părțile ce figurau în proces, fără însă să indice numele moștenitorilor moșnenilor Porceni ce trebuiau citați, astfel că portăreii refuzând

din această cauză să scoată citațiunile pentru nici una din părți, la ziua înfățișării de 17 Mai 1911, procesul a fost din nou suspendat;

Că, la 17 Octombrie 1911, intimata Estera Djuvara cerând perimarea apelului Statului, Curtea de apel din Craiova secția I, prin decizia No. 196 din 1911, a admis această cerere și a declarat perimat apelul Statului;

Ca, această Înaltă Curte, în urma recursului Ministerului Domeniilor, casând deciziunea de perimare¹⁾, Curtea de apel din Galați, secția I, unde procesul a fost trimis spre a fi judecat din nou, a admis același principiu de drept ca și Curtea de apel din Craiova și a perimat apelul, iar Statul făcând în nou recurs pentru aceleași motive pe care și-a întemeiat primul recurs, afacerea a fost trimisă în cercetarea secțiunilor-unite, potrivit dispozițiunilor art. 65 din legea organică a acestei Înalte Curți;

Văzând art. 257 pr. civilă, după care orice acțiune, opozițiune, contestație, apel, etc, se perimă după cererea părții interesate, chiar în privința nevărsnicilor, interzișilor sau celor puși sub consiliu judiciar, dacă partea va lăsa să treacă doi ani dela cel din urmă act de procedură, iar prin act de procedură se înțelege orice dispoziție pe care a încuviințat-o judecătorul în cercetarea pricinii;

Că, tot din sus arătatul articol rezultă că se privește ca act întrerupător de perimare, orice act de procedură făcut de partea interesată cu caracter contradictoriu;

Considerând că legea nedefinind actele care sunt cu caracter contradictoriu, în doctrină și jurisprudență se admite fără discuțiune că o cerere de termen de înfățișare urmată de plata taxei citațiunilor, este un act de procedură cu caracter contradictoriu, căci prin aceasta partea își manifestă voința de a nu abandona procesul și de a-l pune în stare de judecată;

Considerând că, în speță, nu se poate imputa Statului nici o neglijență față de intimații în apel, cari au cerut perimarea apelului făcut de Stat, întrucât la 2 Noiembrie 1910, Statul a cerut să se citeze toate părțile în contul său, și între acestea se găseau și intimații, cari în urmă au cerut perimarea apelului, așa că chiar dacă i s'ar putea imputa neglijența pen-

1) V. Dreptul din 1912, No. 60, p. 484.

truță nu a arătat numele moștenitorilor moșnenilor Porceni, ce urmau a fi citați, nu i se poate atribui însă nici o neglijență Statului față de intimați, cari au obținut perimarea, căci Statul ceruse citarea lor și o asemenea cerere din partea Statului echivalează cu plata de citații, făcând astfel față de acești intimați un act de procedură ca caracter contradictoriu ;

Considerând că, întrucât instanța formează un act indivizibil, ericare ar fi obiectul litigiului, urmează de aci că și perempțiunea instanței este indivizibilă, așa că dacă perempțiunea a fost întreruptă în privința unuia dintre coreclamanții sau cointimați, ea nu poate fi cerută contra vreunuia dintre coreclamanții nici câștigată în favoarea vreunui intimat ;

Că, prin urmare, intimații în apel nu se puteau prevala de nescoaterea citațiilor pentru moștenitorii moșnenilor Porceni, cu care de altfel Statul avea același interes în proces, și refuzul portăreilor de a emite citațiile pentru unele din părțile cu care Statul se găsea în proces, pe motiv că nu cunoștea numele și domiciliul celorlalte părți intimate, nu poate constitui nicio neglijență din partea Statului cu efect de a face admisibilă o cerere de perimare ;

Considerând că, din cele ce preced rezultând că Statul a făcut, față de intimata Estera Djuvara, un act de procedură cu caracter contradictoriu, perimarea cerută de dânsa a fost întreruptă prin cererea din 2 Noembrie 1910, și prin urmare numai cu violarea dispozițiilor art. 257 din procedura civilă Curtea de apel din Galați a declarat perimat apelul Statului și de aceea motivul de casare se găsește întemeiat ;

Văzând și dispozițiunile art. 65 al. II din legea organică a acestei Inalte Curți ;

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA IV

Audiența dela 14 Februarie 1913

Președînța d-lui M. Gr. Ciocărdia, președinte

Silvia H. Aslan cu Primăria Capitalei și Societatea de mașini de cusut «Singer»

EXPROPRIERE SILITĂ. — LOCATARUL. — PRETENȚIUNI. — NOTIFICARE. — ART. 33 L. DE EXPROPRIERE.

EXPROPRIERE SILITĂ. — SENTINȚĂ. — TRANSCRIERE. — DREPTURI REALE. — CONTRACT DE LOCATUNĂ. — OPOZABILITATE. — ART. 24 DIN LEGEA DE EXPROPRIERE.

1° Persoanele vizate de art. 33 din legea de expropriere care au făcut cunoscut administrației pretențiunile lor înainte de darea hotărârei de expropriere, nu mai au nevoie să-și reînnoiască cererea după notificarea hotărârei potrivit citatului articol.

2° Dispozițiunile art. 24 din legea de expropriere potrivit cărora, în termen de 15 zile dela data

transcrierii hotărârei de expropriere în registrele tribunalului situațiunei imobilului, toți cei în drept trebuie să ceară înscrierea privilegiilor, hipotecilor sau a altor drepturi spre a-și putea exercita pretențiunile lor contra administrațiunei exproprietoare, se referă numai la drepturile reale ce pot exista asupra imobilului expropriat, iar nu și la dreptul ce rezultă din contractul de locațiune care este un drept personal.

Astfel că contractele de locațiune făcute pe un period mai mare de trei ani și transcrise la tribunalul situațiunei imobilului, numai au nevoie de transcrierea cerută de art. 24 din zisa lege pentru a putea fi opuse administrațiunei care a dobândit proprietatea imobilului prin expropriere.

No. 278. — Au pledat : d-l avocat Gh. Tașcă, din partea Primăriei ; d-l avocat C. Arion, din partea apelantei Silvia H. Aslan și d-l avocat G. Bădescu, din partea societăței pentru comerțul de mașini «Bourne & C-nie».

Curtea,

Asupra apelurilor făcute : 1) de Silvia H. Aslan cu autorizațiunea soțului său H. Aslan ; 2) de Primăria Capitalei ; și 3) de Societatea pentru comerțul cu mașini de cusut «Singer» Bourne & C-nie, toate îndreptate în contra aceleiaș deciziuni No. 104 din 1912, a comisiunei de arbitri de pe lângă tribunalul Ilfov :

Având în vedere că, prin deciziunea apelată, comisiunea de arbitri convocată a fixa indemnizațiunea duvenită expropriatei Silvia H. Aslan, pentru imobilul situat în București, strada I. C. Brătianu, fosta Colței No. 28, proprietatea sa, declarat expropriat pentru cauză de utilitate publică prin sentința tribunalului Ilfov secția IV No. 647 din 1912, a fixat ca indemnizațiune în total suma de 518.500 lei, acorând pentru teren suma de 463.500 lei, socotit a 300 lei metru patrat, lei 49.600 pentru construcțiuni și suma de 5.500 lei drept daune cauzate prin depozitare ; iar în ce privește cererea de intervențiune făcută de societatea «Bourne & C-nie», în calitate de locatară a imobilului, statuând asupra ei a respins-o ca tardivă constatând că este făcută peste termenul de 10 zile prevăzut de art. 33 din legea de expropriere ;

Având în vedere susținerile orale ale părților, actele aflate la dosar și cele invocate de părți;

Având în vedere că, în ce privește apelul făcut de expropriata Silvia Aslan cu autorizațiunea soțului său H. Aslan, întrucât numita nu a pus nici un fel de concluziuni, căci după cum se constată din concluziunile puse de numita apelantă astăzi în instanță prin procuratorul său d-l avocat C. Arion, n'a cerut majorarea indemnizațiunei ce s'a acordat de comisiunea de arbitri, ci numai menținerea acestei indemnizațiunii, în consecință apelul ce a făcut urmează a fi respins.

În ce privește apelul făcut de Primăria Capitalei :

Având în vedere că, prin acest apel, Primăria Capitalei tinde la micșorarea indemnizațiunei acordate pentru teren expropriatei Silvia H. Aslan, de către comisiunea de arbitri, iar în ce privește indemnizațiunea acordată pentru construcțiuni, precum și indemnizațiunea acordată drept daune declară prin reprezentantul său, d-l avocat Gh. Tașcă, că nu are nici o obiecțiune de făcut;

Că, așa fiind, Curtea urmează a examina dacă suma de 300 lei pentru metru pătrat de teren acordată de comisiunea de arbitri expropriatei este exagerată și trebuie micșorată, cum pretinde Primăria Capitalei, sau din contra ea trebuie să fie menținută cum susține expropriata;

Având în vedere actele invocate și planurile prezentate de părți ca elemente de apreciere în fixarea indemnizațiunei;

Considerând că, conform art. 58 din legea de expropriere, în fixarea indemnizațiunei trebuie să se țină socoteală de toate elementele de natură a forma convingerea judecăței precum : venitul imobilului astfel cum rezultă din rolurile de contribuțiuni și din contractele de închiriere sau arendare, prețul cu care a fost cumpărat imobilul rezultând din actele de cumpărare cu dată certă și mai cu seamă prețul ce s'ar putea obține dacă s'ar vinde imobilul de bună voie în raport cu prețurile cu cari se vând imobilele de același fel în localitate;

Având în vedere prețurile cu cari s'au vândut în mod obișnuit imobilele în vecinătate; că imobilul din București strada I. C. Brătianu No. 26, proprietatea d-nei Lucia Alexianu, situat alături de cel expropriat în suprafață de 2.290 metri pătrați a fost

vândut de bună voie primăriei cu actul autentificat de tribunalul Ilfov secția de notariat la No. 602 din 1908, cu prețul de 60 lei metru pătrat; imobilul d-lui Cernea, situat pe aceeași stradă în fața primăriei, în suprafață de 464 metri pătrați a fost vândut de asemenea de bună voie primăriei Capitalei, cum rezultă din contractul de vânzare, cu 216 lei metru patrat, și imobilul d-nei Maria Diamandescu situat în strada Sf. Gheorghe-Nou No. 1, colț cu bulevardul Colței, mai sus de cel în discuțiune și prin urmare mai în centru a fost expropriat acordându-se câte 250 lei de metru pătrat mai acum câteva zile;

Că, Curtea luând aceste vânzări de bună voie precum și exproprierea ca elemente de apreciere și ținând seamă că întinderea terenului expropriat este de 1545 metri pătrați, că terenul în toată întinderea sa nu poate avea aceeași valoare, fundul neputând fi evaluat ca și fațada și că valoarea imobilelor a început din nou a descrește în oarecare proporție, găsește în suverana sa apreciere că suma de 300 lei de metru pătrat acordată de comisiunea de arbitri expropriatei Silvia Aslan este exagerată și o reduce la suma de 220 lei de metru patrat teren, ca reprezentând adevărata valoare a terenului expropriat;

Că, socotind cei 1545 metri pătrați de teren cu 220 lei metru pătrat, rezultă în total suma de 339.900 lei ce urmează a fi acordată expropriatei ca indemnizațiune pentru teren;

Că, la această sumă adăogând cei 49.500 lei acordați pentru construcțiuni și suma de 5.500 lei acordată ca daune, sume care urmează să fie menținute întrucât primăria nu a făcut nici o obiecțiune asupra lor, rezultă deci în total o indemnizațiune de 394.900 lei;

Că, așa fiind, apelul făcut de primăria Capitalei se găsește întemeiat și cată să fie admis în parte, acordându-se expropriatei Silvia H. Aslan, o indemnizațiune în total numai de 394.900 lei în loc de 518.500 lei, cât i-a acordat comisiunea de arbitri;

În ce privește apelul făcut de societatea «Bourne & C-nie» pentru mașini de cusut «Singer», în calitate de locatară a imobilului expropriat;

Având în vedere că numita societate susține că rău comisiunea de arbitri i-a respins intervențiunea ca tardivă, de oarece ea nu este făcută peste termenul de zece zile prevăzut de art. 33 din legea de expropriere cum constată comisiunea;

Considerând că, în adevăr, încă dela 22 August 1912, mai înainte de a se da sentința prin care a fost declarat expropriat imobilul, societatea „Bourne“ prin petițiunea înregistrată la No. 104 din 1912, — fapt necontestat de pînărie —, a făcut cunoscut acestei administrațiuni că are un drept de locațiune asupra imobilului și în caz de expropriere are pretențiune la daune, iar prin petițiunea adresată d-lui prim-președinte al tribunalului Ilfov, secția comercială, înregistrată la No. 51.802 din 5 Decembrie 1912 a fixat aceste daune la suma de 50.000 lei;

Că, art. 33 din legea de expropriere cerând ca persoanele ce au drepturi de chirie asupra fondului ce se expropriază să se adreseze administrațiunii pentru pretențiunile lor în termen de 10 zile dela data notificării hotărârei de declararea exproprierei și, în speță, societatea „Bourne“ făcând cunoscut primăriei Capitalei pretențiunile sale la daune mai înainte chiar de a se da hotărârea prin care imobilul a fost declarat expropriat pentru cauză de utilitate publică, cererea sa de intervențiune este făcută în termen și deci rău comisiunea de arbitri a respins-o ca tardivă;

Având în vedere că primăria Capitalei susține că societatea „Bourne“ nu poate avea nici o pretențiune la daune, de oarece numita societate nu a transcris din nou contractul său de închiriere în termenul de 15 zile dela data când primăria a transcris în condicelă respective ale tribunalului sentința prin care s'a declarat expropriat imobilul potrivit art. 24 din legea de expropriere, așa că conform acestui text de lege imobilul expropriat este liberat de orice drept de locațiune pe care societatea-l avea asupra lui;

Considerând că art. 24 din legea de expropriere prevede ca în curs de 15 zile dela data transcrierii hotărârei de expropriere în registrele tribunalului situațiunei imobilului, cei în drept să ceară înscrierea privilegiilor, ipotecilor sau altor drepturi spre a-și putea exercita pretențiunile lor în contra administrațiunei exproprietoare, iar dacă nu vor fi cerut înscrierea în acest termen, atunci imobilul expropriat este descărcat de orice sarcini sau orice alte drepturi ar fi existat asupra lui;

Că, prin cuvintele „alte drepturi“ din acest articol legiuitorul nu s'a putut referi decât la drepturile

reale asupra imobilului expropriat, fiindcă acestea în general sunt supuse transcripțiunei, ca dovadă este că vorbește de privilegiu și ipotecă care sunt drepturi reale;

Că, dreptul locatarului fiind generalmente admis că este un drept personal, chiar dacă contractul de închiriere a fost transcris fiind făcut pe un period mai mare de trei ani, nu este nevoie de o nouă transcriere a contractului în termenul de 15 zile prevăzut de art. 24 din legea de expropriere spre a fi opozabil administrațiunei care a devenit achizitoarea imobilului prin expropriere, de oarece o asemenea transcripțiune se cere numai pentru drepturile reale, precum am arătat;

Că, dar, obiecțiunea primăriei fiind neîntemeiată, societatea Bourne se găsește în drept a-și exercita pretențiunile sale de daune în contra acestei administrațiuni;

Având în vedere că societatea „Bourne“ declarând la comisiunea de arbitri prin petițiunea înregistrată la No. 51.802 din 5 Decembrie 1912 că se supune judecării arbitrilor aleși de primăria Capitalei și expropriata Silvia H. Aslan, cerințele art. 41 în ce privește întocmirea comisiunei în cazul când sunt mai multe părți interesate, cum este în speță, au fost îndeplinite;

Că, întru cât comisiunea de arbitri legal constituită respingând cererea de intervențiune a societăței „Bourne“ ca tardivă nu s'a mai putut pronunța asupra daunelor cerute de societate, această Curte prin efectul devolutiv al apelului fiind investită cu aceiaș plenitudine de jurisdicțiune, de fapt și de drept, ca și comisiunea specială de judecată a arbitrilor, poate stabili direct dânsa daunele ce se cuvin numitei societăți;

Că, Curtea ținând seamă de dannele ce încearcă societatea „Bourne“ prin faptul renunțării la contractul de închiriere care expiră la 26 Octombrie 1915, de importanța comericiului ce exercită, precum și de cheltueile ce trebuie să facă cu mutarea într'alt imobil, găsește că suma de 50.000 lei este prea exagerată și o reduce la 4.000 lei.

Că, așa fiind, cererea de intervențiune făcută de societatea Bourne fiind întemeiată în parte, în consecință apelul său cătă a fi admis în parte;

Pentru aceste motive, respinge apelul făcut de Silvia H. Aslan, admite în parte apelul Primăriei și al societăței „Singer“ Bourne & C-nie, etc.

Semnați: M. G. Ciocărdia, I. Coandă, N. N. Săulescu, M. Bals
P. Hagiopol.

JUDECĂTORIA OCOLULUI 4 BUCUREȘTI

Audiența dela 21 Septembrie 1913

Dimitrie S. Bâsceanu, jude-ajutor

Ștefan Vlădescu cu Doctorul A. Rămureanu

RESPONSABILITATEA MEDICILOR. — DAGĂ SUNT SAU NU RESPON-
SABILI DE GREȘELILE, NEGLIJENȚA SAU NEDESTOINCIȚIA CE EI POT
SĂ COMITĂ ÎN EXERCITIUL PROFESIUNEI LOR. — ART. 998, 999
COD. CIVIL.

Medicii pot fi chemați la răspundere pe cale civilă, de câteori faptul imputat s'a întâmplat din cauza unei neglijențe culpabile, a unei greșeli grave ce ei ar fi comis în tratamentul lor, greșală ce ar denota uitarea datoriei lor profesionale și a regulilor celor mai elementare de bun simț și prudentă. Aceasta pe temeiul art. 998 și 999 din codul nostru civil, care prevede regula generală că orice persoană, oricare ar fi situația sau profesiunea sa, e supusă responsabilității care rezultă din culpa sau neglijența sa, afară de excepțiunile stabilite de lege.

Judecata,

Având în vedere susținerile părților, actele și lucrările din dosar;

Având în vedere că reclamantul prin acțiunea sa cere ca pârâtul să fie condamnat la plata sumei de lei 800 ca daune și 64 lei despăgubiri, de oarece acesta cu ocazia punerii unui dinte fals și masiv de aur și a 2 coroane tot de aur, i-a pilit 2 dinți sănătoși ca să-i îmbrace cu aceste coroane, nu le-a scos nici nervii, din care cauză s'au stricat;

Considerând că, înainte de a trece la judecarea temeiniciei acestei acțiuni, trebuie să stabilim dacă medicii sunt sau nu responsabili da greșelile, neglijența sau nedestoinicia ce ei pot să comită în exercitiul profesiunii lor;

Considerând că dreptul roman și dreptul Calimach admiteau această răspundere, iar în dreptul actual, deși chestiunea e controversată, se admite în doctrină (vezi în această privință Tratatul eruditului nostru profesor și jurisconsult D. Alexandresco), în genere, că medicii pot fi chemați la răspundere pe cale civilă de câte ori faptul imputat s'a întâmplat din cauza unei neglijențe culpabile, a unei greșeli grave ce ei ar fi comis în tratamentul lor, greșală

ce ar denota uitarea datoriei lor profesionale și a regulilor celor mai elementare de bun simț și prudentă, cu atât mai mult cu cât și codul nostru civil în art. 998 și 999, prevede regula generală, că orice persoană, oricare ar fi situația sau profesiunea sa, e supusă responsabilității care rszultă din culpa sau neglijența sa, afară de excepțiunile stabilite de lege;

Considerând că astfel, fiind stabilit în principiu că medicii sunt răspunzători de greșelile, neglijența și nedestoinicia lor, vom examina dacă, în speță, faptul imputat medicului pârât, constituie o culpă, o neglijență sau o imprudență, precum și dacă el s'a depărtat de regulile profesiunii sale, — fără a intra în examinarea teoriilor și metodelor medicale, căci aceste chestiuni tehnice și pur științifice nu sunt de competența noastră;

Considerând că reclamantul pretinde că pilindui-se 2 dinți sănătoși ca să i se aplice peste ei 2 coroane de aur ca să-i susție un dinte fals tot de aur și nescotându-i-se nervii, din această cauză s'au stricat și azi amenință să cadă;

Considerând că atât reclamantul cât și pârâtul susțin că dinții piliți au fost sănătoși, iar dovada care trebuie deei să se facă de reclamant e că acești dinți s'au îmbolnăvit din cauza răului tratament, a pilirei și a nescoterei nervilor;

Considerând că reclamantul în dovedirea acțiunii sale se bazează pe expertiza ordonată de această judecătorie al cărei act e la dosar, din care rezultă cu totul contra celor afirmate de părți și anume că dinții erau bolnavi, piureici, boală ce slăbește dinții, iar nu sănătoși cum afirmă părțile și în care act nu se prevede dacă dinții sănătoși trebuiesc piliți și să li se scoată nervii, spre a se ști dacă s'a procedat bine în speță;

Considerând că expertiza e în contradicție flagrantă cu susținerile reclamantului și că acesta nu face dovadă că, din cauza tratamentului pârâtului i s'au slăbit dinții sănătoși, iar nu din alte cauze cum ar fi etatea, fiind om în vârstă înaintată;

Că astfel fiind, acțiunea nefiind dovedită, cată a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive, respinge acțiunea.

Semnat : D. Bâsceanu

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN RODEZ (AVEYRON)

18 Noembrie 1912

DONATIUNE. — CAPACITATEA DONATARULUI. — MOMENTUL AUTENTIFICĂRII ACTULUI. — ART. 808 COD. CIV. ROM.

TESTAMENT. — CAPACITATEA LEGATARULUI. — MOMENTUL MORȚEI TESTATORULUI. — ART. 802, 808 COD. CIV. ROM.

1° Spre a fi capabil de a primi prin donațiune, trebuie a fi dacă nu născut, cel puțin conceput în momentul donațiunii, adică în momentul autentificării actului, iar nu în momentul acceptării donațiunii, atunci când această acceptare se face prin act oșebit, conform art. 814 § 2 cod. civil român.

2° Spre a fi capabil de a primi prin testament, trebuie a fi dacă nu născut, cel puțin conceput în momentul morții testatorului.

(*Recueil des sommaires, Phily*, anul 1913, p. 801).

Observațiune. — Prima chestiune decisă prin sentința tribunalului din Rodez mai sus reprodușă, este controversată, căci sunt autori care se mulțumesc cu capacitatea donatarului în momentul acceptării donațiunii. Aceștia sunt Demante, Marcadé, Duranton, Troplong, Grenier, Zachariae (*Handbuch des französischen Civilrechts*, IV, § 660, p. 245, ed. Crome), etc. Vezi tom. IV, partea 1-a al Comentariilor noastre, p. 84, nota 1.

Dar dacă capacitatea donatarului a dat loc la controversa de mai sus, nicio discuție nu mai este cu putință în privința capacității legatarului. Este adevărat că, la Romani, legatarul trebuia să fie capabil nu numai la moartea testatorului, dar și în momentul facerii testamentului, conform regulii Catoniane¹⁾,

1) Vezi asupra acestei regule celebre, Windscheid, *op. cit.*, III, § 638, p. 584 urm. (*Catonianische Regel*): Dernburg, *Pandekten* III, § 104, p. 201 urm. (ed. a 7-a, 1903); Massol, profesor la facultatea din Toulouse, *Principe rationnel de la règle Catonienne en droit romain et en droit français* (Toulouse, 1876), etc. Cpr. art. 729, 730 c. Calimach (575, 576 c. austriac). Vezi Stubenrauch, *Commentar zum österreichischen allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche*, I, p. 781, No. 3 (ed. a 8-a, 1902), etc.

datorită lui *Portius Cato Censorius*, sau fiului acestuia (acest punct este nesigur și foarte îndoelnic). (Vezi Windscheid, *Lehrbuch des Pandektenrechts*, III, § 638, p. 585, nota 3, ed. Kipp din 1901).

Această soluție nu mai este însă adevărată astăzi, pentru că regula Catoniană nu mai are putere de lege, și pentru că legatarul nu primește nimic în momentul facerii testamentului, ci numai la moartea testatorului (art. 802 și 808). Până atunci legatarul nu are un drept câștigat, ci numai o speranță, o expectativă. (Cas. rom, Secții-uneite, Bult. 1902, p. 1003; *Dreptul* din 1902, No. 74 și *Cr. judiciar* din 1903, No. 1). De aceea toți autorii sunt unanimi spre a decide că legatarul nu are nevoie de a fi capabil în momentul facerii testamentului, ci numai în momentul morții testatorului (Vezi Zachariae, *Handbuch des fr. Civilrechts*, IV, § 660, p. 245, text și nota 7; Filippio, *Corso di diritto civile italiano*, XI, 551, p. 414; Planiol III, 2979), etc.; și încă și atunci nu poate să fie vorba decât de capacitatea de drept, căci capacitatea de fapt, precum ar fi, de exemplu, minoritatea legatarului, va fi suplinită prin reprezentantul său legal.

A *fortiori*, deci, legatarul nu are nevoie de a fi capabil în timpul intermediar între facerea testamentului și acel al morții testatorului, art. 808 necerând capacitatea sa decât în momentul morții testatorului.

Regula după care este suficient ca legatarul să fie capabil de a primi în momentul morții testatorului, s'ar aplica, după unii, și legatelor condiționale, însă chestiunea este foarte controversată. (Vezi tom. IV, partea I, ed. a 2-a, p. 85, nota 1 și p. 172). Păreră generală este că, în privința condițiilor de capacitate, altele decât aceea a existenței legatarului (art. 808 § 2), este suficient ca ele să fie îndeplinite în momentul realizării condiției, posterior morții testatorului; de unde rezultă că legatul condițional, făcut unei persoane actualmente existentă, însă incapabilă de a primi, ar fi valid dacă legatarul ar fi redobândit capacitatea sa în momentul îndeplinirii condiției. (Cpr. Planiol, III, 2980; T. Huc, VI, 120, p. 163; Baudry et Colin, *Don. et testaments*, I, 627, etc.).

D. Alexandresco,

Cronica Judiciară

Redeschiderea tribunalului din Paris

În deosebire de tribunalul nostru, *La rentrée au Palais* are loc la Paris la 2 Octombrie a fiecărui an, exceptând Curtea de casație care nu și reîncepe activitatea decât la 15 Octombrie. Dar nu asupra faptului în sine al redeschiderei tribunalului voese să insist, ci asupra unui foarte interesant extras care a fost citit înaintea Curței de apel din Paris, reunită în camera cea mare sub prezidenția d-lui senator *Forichon*, prim-prezident, după ce noul decan al baroului, d-l *Henri Robert*, a reînviat jurământul în numele ordinului avocaților și din care se poate vedea, pe categorii, întreaga mișcare a afacerilor pe care tribunalul din Paris a avut să le judece în decursul anului judecătoresc 1912.

Începând cu afacerile de care Curtea de apel a avut să se ocupe, întâlnim următoarele cifre: În 1912 au fost 11.400 de afaceri în raport cu 10.090 în anul 1911. Iar la 1 Ianuarie 1913 mai au rămas de judecat 6.728 de afaceri în loc de 5.607 cum rămăsese în 1912, aceeași dată.

Tribunalul de Sena a avut 37.854 afaceri în loc de 39.657 câte au fost în 1911.

Celelalte tribunale din resortul Curței de Paris au avut 11.553 de afaceri contra 11.225 câte au fost în 1911.

Din acest extras reese că tribunalul cel mai puțin încărcat este cel din *Arcis-sur-Aube* care a avut 85 de afaceri; iar cel mai ocupat tribunal după cel al Senei este tribunalul din *Versailles* care a avut 1.791 afaceri și dintre care judecate au fost 1.334.

Ocupându-se apoi de tribunalele, de comerț din resortul Curței de apel din Paris, extrasul ne arată că aceste tribunale au avut a se ocupa de 74.423 afaceri în loc de 73.884 în 1911.

Tribunalul de comerț al Senei a avut 63.553 de afaceri în loc de 62.808, în anul 1911; dintre acestea s'au judecat 60.717.

Numărul falimentelor a trecut de la 1.768 la 1.844 dintre care 1.435 pentru Sena iar acela al lichidațiilor judiciare s'au ridicat dela 298 la 321, dintre care 126 numai pentru Sena.

Trecând la Curtea cu juri avem de făcut consta-

tarea că numărul afacerilor crește treptat, treptat pe fiecare an, ceea ce dovedește că criminalitatea nu numai că nu scade dar chiar se sporește și aceasta cu toate măsurile și rigorile pe care diferite Curți cu jurați le-au aplicat diferiților delincuenți, mai ales în ultimii ani. Întâlnim pentru Curtea cu jurați din Paris (Seine) 331 de afaceri în 1912 în raport cu 285 în 1911 și 281 în 1910.

Parchetele au examinat 146.902 afaceri, dintre care 115—365 numai pentru Seine.

Au fost 96—895 afaceri clasate (78.450 pentru Seine) ceea ce dă o proporție de 68.86% în loc de 63.85% în 1911.

Au fost trimise judecătorilor de instrucție 21.256 de afaceri, 16.263 numai pentru Paris, ceea ce ar veni (după același extras) la o mijlocie de 491 afaceri pentru fiecare jude de instrucție.

Numărul global al urmărilor corecționale s'a ridicat la 38.023 dintre care numai 1.569 s'au terminat prin achitare.

După cum se poate vedea din cifrele arătate, numărul afacerilor asupra cărora tribunalul de Seine a avut să se pronunțe este destul de însemnat.

Faptul însă că tribunalul este prevăzut cu un număr suficient de magistrați și funcționari, face ca distribuția dreptății să fie destul de curentă și termenile să nu fie acordate la intervale ca acelea pe care în parlamentul nostru, un domn deputat ¹⁾ citându-le, a dat naștere la adevărate surprize.

Sperăm însă că pe viitor și la noi mersul justiției va fi ceva mai repede și faptul că domnul ministru al justiției a început chiar din anul acesta a satisface prin crearea secției a doua de comerț, unele din cererile justițiabililor, ne face să credem că pe viitor, una câte una, vor fi satisfăcute toate cerințele tribunalelor noastre, putând astfel a-junge la o cât mai repede și regulată distribuire a dreptății.

Grigore Puricescu.

Paris 21/4 Noembrie 1913.

1) D-l Stellan Popescu în interpelarea adresată d-lui ministru al justiției în trecuta sesiune parlamentară.